

STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI
AKTIESELSKAP

BERETNING FOR
DRIFSAARET 1921-22

SJETTE ÅRSBERETNING

FRA

STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI AKTIESELSKAP.

DRIFSAARET 1. JULI 1921 — 30. Juni 1922.

KRISTIANIA
EMIL MOESTUE A/S BOKTRYKKERI
1922

REPRÆSENTANTSKAPET 1921/22:

ORDFØRER: Statsraad Kr. Lehmkuhl
VICEORDFØRER: Bankier Viktor Plahte

Doktor Cato Aall
Fabriker N. Andresen
Direktør E. Bull-Simonsen
Ingeniør G. Hartmann
Bankier Johs. G. Heftye
Konsul I. C. Isdahl
Bankchef G. Kamstrup-Hegge
Skibsreder A. F. Klaveness
Statsraad Kr. Lehmkuhl
Overretssakfører Iver Lund
Bankchef D. E. Martens
Kammerherre Haaken Mathiesen
Bankier Viktor Plahte
Disponent C. Rognerud
Bankchef E. Skogstad

SUPPLEANTER:

Overretssakfører Henrik Ameln
Skibsreder Chr. Borch
Grosserer O. I. Nilsen
Generalkonsul Rudolf Olsen
Konsul G. Robertson
Doktor H. Sommerfelt

STYRET 1921/22:

FORMAND: Advokat Carl Lundh
VICEFORMAND: Direktør C. W. Eger

Ingeniør Johan Anker
Bankdirektør S. E. Dahl
Direktør C. W. Eger
Skibsreder Thv. Halvorsen
Advokat Carl Lundh
Advokat Kristen Nygaard
Grosserer Trygve Wettre

SUPPLEANTER:

Grosserer Joh. Baumann
Advokat Jens P. Heyerdahl
Generalkonsul Morten Lind
Grosserer Rich. Steen

DIREKTØR:

Ingeniør Karl Bay

VINTERCHEF:

Vinteren 1921/22: Ingeniør Sig. Foss.

Styrets beretning for driftsaaret

1. juli 1921 — 30. juni 1922.

HERVED fremlægges aarsberetning for 6. driftsaar 1. juli 1921 til 30. juni 1922 tillikemed reviderte regnskaper, avsluttet pr. 30. juni 1922.

SELSKAPETS ORGANISATION. Den i forrige aarsberetning omtalte sak, anlagt av en av selskapets aktionærer til prøvelse av de paa generalforsamlingen den 17. januar 1921 foretagne forandringer i selskapets organisation, verserer endnu for byretten. Selskapets advokat haaber at kunne faa saken under dom i nær fremtid.

ISFORHOLD OG SKIBNING. Skibningen 1921 foregik som de tidligere aar under gode veir- og isforhold. Siden sommeren 1917, da fjordisen gik forholdsvis sent op, har skibningsforholdene været særdeles gunstige, idet man har kunnet regne med en skibningssæsong av mindst 4 maaneder aarlig. En følge av de vundne erfaringer er det, at forsikringsselskaperne fra og med indeværende sommer har gaat med paa visse lempninger med hensyn til fartstid og præmie. Fra kommende skibningsaars begyndelse er der fastslaat yderlige lempninger og reduktioner.

Bortset fra „Forsete“s akselbrudd utenfor Spitsbergen den 5. mai ifjor, har trafiken, omfattende ialt 21 skipsanløp, foregaaet uten nogensomhelst forstyrrelse. Som det foregaaende aar avgik i 1921 sidste baat fra Advent Bay den 11. oktober. Iaar aapnedes skibningssæsongen med første avgang fra Harstad den 28. april.

ANLÆGSARBEIDET. De i forrige aarsberetning omhandlede store anlæg er samtlige blit avsluttet i driftsaaret, idet dog opsetningen av lastekranen paa toppen av den store lagrings- og lastebro blev utsat til vaaren indeværende aar. Den kunde tas i fuld drift allerede ved lastningen av det andet kulkib fra Spitsbergen isommer. Selskapet har nu et lagrings- og lasteanlæg, som uten vanskelighet vil kunne præstere en lastekapacitet av ca. 4000 ton pr. døgn. Lastekapaciteten vil yderligere kunne økes indtil ialt ca. 5000 ton ved supplerings av anlægget med et bevægelig lastetaarn, hvis bygning er planlagt, men paa grund av de forhaandenværende finansielle forhold utsat indtil videre.

Det samlede anlæg omfattende grubemaskineri, kraftstation, taugbane, lasteanlæg etc. har funktionert tilfredsstillende og har vundet anerkjendelse av saavel indenlandske som utenlandske sakkjendige, som isommer har besøkt anlægget.

GRUBEARBEIDET. Grube 1, som nu er fuldt tilgjengelig, har ogsaa iaar været ute av drift, idet man har fundet det økonomisk rigtigere under de nuværende forhold at koncentrere arbeidet i grube 2, hvor kulgangen er mægtigere og kvaliteten fuldstændig paa høide med kullene i grube 1.

I grube 2 er opfaringsarbeidet foretat i den utstrækning driften har krævet det. Det vil nu bli fortsat i øket omfang for at kunne muliggjøre den planlagte større produktion.

Paa grund av de i forrige aarsberetning nævnte forhold fandt man at maatte forcere anlægsarbeidet, saaledes at ekviperingen i gruben, taugbanen og lagringsarrangementet kunde staa fuldt færdig for vinterens drift. Som følge derav blev kulbrytningen i den første del av driftsaaret praktisk talt indstillet, saaledes at dette har omfattet 4 anlægsmaaneder og kun 8 driftsmaaneder.

Den samlede produktion, derunder indbefattet hvad der er uttat under opfaringsarbeidet, har i driftsaaret utgjort84 125,84 tons
Skibningen i regnskapsaaret utgjorde ialt22 583,01 „
Forbruket paa Spitsbergen har været 4 739,07 „
Beholdningen pr. 30. juni 1922 utgjorde71 247,45 „

KULLENE. Talrike analyser av de i driftsaaret utbrutte kul saavelsom analyser som efterhvert er tat i grubens forskjellige avdelinger har godtgjort, at kullenes kvalitet som ovenfor nævnt er førsteklases. En serie analyser viser eksempelvis en effektiv varmeværdi av 7300

kalorier med en gjennomsnittlig askegehalt av 5,5 pct. Kullagets mægtighet har holdt sig paa konstant ca. 1,15 meter.

KULSALG. I motsætning til tidligere aar, da produktionen væsentlig har været avsat i Nord-Norge, har man i indeværende driftsår solgt ca. 50 000 ton for leverance i Kristiania og Drammen. Skibningen av dette kvantum har dog først fundet sted i indeværende sommer. Saavel lastning og skibning som losning har faldt særdeles heldig ut. Bortset fra en last til Bergen paa ca. 4000 ton, har produktionen forøvrig været levert paa kysten fra Trondhjem til Hammerfest.

ARBEIDSSTYRKEN utgjorde ved driftsaarets begyndelse ca. 240 mand. Vinterstyrken har utgjort 282 mand, hvortil kommer overvintrende kvinder og barn, ialt 333 personer.

ANLÆGGET I HARSTAD. Avdelingskontoret i Harstad har ogsaa i indeværende drifts-aar fungert særdeles tilfredsstillende. Arbeidet med det planlagte lagringsanlæg ved Harstad har paa grund av de finansielle forhold ikke været yderligere fremmet.

GREEN HARBOUR. Yderligere opfaringsarbeide har ikke været foretat i driftsaaret, idet man har innskærket sig til vedlikehold og tilsyn med feltet og de allerede utførte anlæg.

Som i forrige aarsberetning nævnt besluttet repræsentantskapet at avslaa det fra et hollandsk selskaps side fremkomne tilbud om kjøp eller leie av Green Harbour-feltet, idet det offentlige, samtidig med at det tilkjendega selskapet, at en avhændelse under de daværende forhold vilde være stridende mot Norges interesser, erklærte sig villig til at yde selskapet et forskud av kr. 3 000 000.— paa fremtidige kulleleverancer.

Staten vilde derigjennem yde selskapet en støtte ved financieringen av de forestaaende store nyanlæg, idet de finansplaner som var knyttet til avhændelsen av Green Harbourfeltet til hollænderne nu faldt bort.

Paa grund av den ovenfor nævnte forcering av anlægsarbeidet blev dette betydelig dyrere end budgettert, hvortil kom, at lasteanlægget som var bestilt i Amerika samt andre specielt fra England og Schweiz bestilte anlægsdele, blev væsentlig fordyret gjennom stigningen i den utenlandske valuta. Samtidig hermed svigtet de paaregnede indtægter, idet kulproduktionen av hensyn til anlægsarbeidet maatte væsentlig innskærkes og delvis ganske indstilles.

En følge herav var det at selskapet ifjor høst fandt at burde henvende sig dels til Staten om at faa beholde som foreløbig laan det mottatte forskud, som allerede ved de stedfundne leverancer var reducert til ca. kr. 2 100 000.— og dels til en gruppe av de banker som hadde deltatt i selskapets stiftelse om et større laan til dækning av selskapets da løpende gjæld og til fornødne midler til forskudtering av driften.

Det lykkedes dog ikke under de daværende forhold at opnaa det søkte laan til selskapets fuldstændige financiering. Imidlertid blev der, dels ved imøtekommenhet fra Centralbanken for Norge som indrømmet en henstand med avviklingen av selskapets hovedgjæld til banken, og dels fra Handelsdepartementet som samtykket i at overføre det mottatte forskud til et midlertidig laan, bragt istand en ordning på grundlag hvorav selskapet hos Norges Bank og de 4 privatbanker, Andresens og Bergens Kreditbank, Centralbanken for Norge, Christiania Bank og Kreditkasse og Den norske Creditbank, opnaaet en midlertidig kredit av tilsammen kr. 1 200 000.— til driftens fortsættelse. Til gjennomførelsen av denne foreløbige ordning medgik der imidlertid saa lang tid, at det blev ganske umulig inden den tid da utrustningen for driftsaaret 1922—23 maatte ske at få fremmet arbeidet med den endelige financiering. Som følge herav har man med Handelsdepartementets og Centralbankens tilslutning opnaaet at faa den nævnte midlertidige kredit prolongert et aar, altsaa til efter skibningssæsongens avslutning høsten 1923. Imidlertid paagaar arbeidet med den endelige laane-ordning og man haaber at de driftsresultater som allerede foreligger og som paaregnes i indeværende driftssæsong, vil gi et saadant billede av selskapets fremtidsutsigter, at ordningen av et fast laan ikke vil møte nævneværdige vanskeligheter. Den vanskelighet som under laaneforhandlingerne har reist sig derav at Spits-

bergen endnu ikke staar under ordnede retslige forhold, vil forhaabentlig i løpet av vaaren være endelig overvundet.

Som det av generalbalancen fremgaar er selskapets land- og gruberettigheter bokført med en samlet værdi avkr. 4 475 687,25
Selskapets samtlige paa Spitsbergen værende anlæg og bygninger med tilhørende materiel har en bokført værdi av „ 10 742 585,90
Tilsammen kr. 15 218 273,15

saaledes at der foreligger et fuldt reelt grundlag for den fornødne kredit.

Av omstaaende regnskaps-ekstrakt vil det sees at gevinst- og taps-konto pr. 30/6—1922 er opgjort med underskud av kr. 37 099,40, efterat de normale avskrivninger paa anlægsværdien pr. 30/6—1921 har fundet sted med kr. 272 916,25 hvortil kommer andre avskrivninger „ 22 740,64
Tilsammen kr. 295 656,89
Aarets drifts-underskud kr. 37 099,40
tillagt fjoraarets drifts-underskud „ 353 042,25
Tilsammen kr. 390 141,65

dækkes helt av reservefondet. Styret har imidlertid fundet at burde foreslaa underskuddet overført til ny regning, idet styret gaar ut fra, at underskuddet vil kunne oparbeides uten at det er nødvendig at angripe reservefondet.

Som det vil sees er dispositionsfond for almennyttige formaal paa Spitsbergen gaat ned fra kr. 65 172,80 til kr. 8 891,63, idet differencen overensstemmende med tidligere beslutninger er blit overført til konto for kirkebygningen med tilliggende forsamlings- og læseværelse.

Kristiania, i styret for STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI, aktieselskap, den 2. november 1922.

Carl Lundh, Johan Anker, Jens P. Heyerdahl, Morten Lind,
formand.
Kristen Nygaard, Rich. Steen, Trygve Wettre.

Karl Bay.

Foranstaaende aarsberetning med vedheftede utdrag av Gevinst- og Taps-konto og Generalbalance er godkjendt i repræsentantskapsmøte idag til fremlæggelse paa generalforsamlingen med indstilling om at der bevilges styret decharge for regnskaperne og forretningsførselen.

Den ordiære generalforsamling besluttedes avholdt torsdag den 30. november d. a. kl. 1 em. i Chr.a Handelsstands Forenings lokaler.

Kristiania den 13. november 1922.

Viktor Plahte,
viceordfører.

